

HOE DUKDALF ZICH ONTWIKKELT NAAR EEN KINDCENTRUM

Tijdelijke nieuwbouw met een duurzame kwaliteit

De mogelijkheid om nieuw te bouwen was er niet, maar de gemeente Leiden gaf wel toestemming om tijdelijk te bouwen voor tien, maximaal 15 jaar. De Jenaplanschool Dukdalf wil naar een kindcentrum groeien waarbij het gebouw nieuwe onderwijsvormen faciliteert. Onverenigbare uitgangspunten? Nee; modulaire bouwer BUKO bewijst dat tijdelijke bouw flexibel en duurzaam kan zijn.

"Veel onderwijsgebouwen zijn niet efficiënt ontworpen, waardoor je ze niet goed voor andere doeleinden in kunt zetten. Dat komt omdat het onderwijs nog steeds product- en niet procesgericht is ingericht. Alles is gericht op het diploma, terwijl niemand ooit meer naar die cijferlijst kijkt, omdat je vaardigheden veel belangrijker zijn." Directeur Henk Frenken heeft een duidelijke visie op zijn school en de kwaliteit die een gebouw moet hebben. Een goede visie bepaalt of een gebouw werkt of niet. Zijn openbare Jenaplanschool de Dukdalf staat aan het Regenboogpad in de Merewijk in Leiden; een gemengde wijk uit de jaren '80 van de vorige eeuw, die ooit de vinex-wijk van Leiden werd genoemd. De wijk kent de

duurdere vrije sectorhuizen, naast hoge flats met sociale huur, die inmiddels behoorlijk van kleur zijn verschoten. Het idee van de gemeente was om in de nieuwe wijken multifunctionele gebouwen met meerdere scholen te realiseren. Zo huist naast Dukdalf een dependance van het buitengebied. Juist doordat er geen speelgelegenheid was, was er sprake van vandalisme. Door het kunstgrasveld is dit verminderd. Wij staan te boek als een hele goede school. Gedeeltelijk omdat we Jenaplan zijn maar ook omdat we een visie uitstralen, die doorleefd en zichtbaar is en waarin kinderen goed kunnen gedijen. Verder zie je dat ouders zoeken naar andere typen onderwijs dan alleen maar traditioneel, zoals de meeste scholen nog in deze wijk.

vlnr Hidde van Wageningen, Henk Frenken en Tom Schenk

“Het klimaat in de nieuwbouw is veel beter dan in het bestaande deel inclusief de eerdere uitbreidingen”

PROJECTINFORMATIE

Project

Tijdelijke uitbreiding De Dukdalf in Leiden

Opdrachtgever

Prooleiden

Aannemer

BUKO Huisvesting

Architect

Swieten Partners Architecten

Bvo

665 m²

Stichtingskosten

€ 700.000

Bouwtijd

1 maand

In gebruik name

Maart 2018

Populariteit wordt afgemeten aan de verhalen die de kinderen mee naar huis brengen en die ouders weer doorvertellen op verjaardagen, ouderavonden en op de sportclubs.”

KWALITEIT VAN NIEUWBOUW

“Het bestaande gebouw zelf is meanderend opgezet, met veel gebogen gangen en grotere verkeersruimten. Inmiddels zijn er al verschillende uitbreidingen geweest, waaronder een verdieping op het gebouw die er rond 2012 op is gezet. Op het terrein staan nog oude tijdelijke units; dat zijn echt van die containers. Dat wilden we niet meer, hoewel er door ruimtetekort nog twee lokalen zijn blijven staan. De bevolkingsontwikkeling in de wijk stagneert, maar wij groeien gestaag door

naar nu zo'n 400 kinderen. Omdat we ook een kindcentrum willen zijn, met een peuterspeelzaal, kinderopvang en andere wijkgerichte activiteiten mochten we een tijdelijke uitbreiding neerzetten. Over het algemeen ontbreekt de visie hoe onderwijs vorm te geven en wat daarvoor nodig is; vaak wordt alleen naar het aantal kinderen en de bijbehorende vierkante meters gekeken. Wij wilden wel de kwaliteit van nieuwbouw en de mogelijkheid om ons Jenaplanonderwijs goed vorm te geven. Meerdere aannemers konden inschrijven, waarbij esthetische vormgeving en duurzaamheid uitgangspunten waren. BUKO was niet de goedkoopste, maar sprong eruit op het gebied van duurzaamheid en het meedenken in de uitwerking.” ▶

FLEXIBEL EN UITBREIDBAAR

Tom Schenk en Hidde van Wageningen zijn van BUKO Huisvesting: “Er werd gezocht naar een flexibel en uitbreidbaar systeem met de eigenschappen van een permanente huisvesting. Het gebouw moest in ieder geval tien jaar blijven staan, met de mogelijkheid tot 15 jaar. Deze uitbreiding is gefundeerd op staal en prefab in de fabriek gemaakt, zodat we het in vier weken konden plaatsen. Onze uitwerking voorzag in tijdelijke huisvesting op alle niveaus van frisse scholen B, met extra aandacht voor hoogte, isolatie, binnenklimaat en akoestiek. Units hebben een gemiddelde isolatiewaarde van $>RC\ 4,5\ \text{kw/m}^2$. Wij waren als BUKO bezig een nieuw concept onderwijsunits te ontwikkelen en dit zagen wij in ons verhaal als een goede pilot. Wij denken vanuit de total cost of ownership (TCO) zodat de uitbreiding ook in de exploitatie voordelig werkt. Omdat we met warmtepompen werken zijn we onderscheidend van andere unitleveranciers; het is all electric en dat betekent dat de unit van het gas af is; dus naar de toekomst een ideale oplossing.

Er is een warmtepomp per unit (drie in elk lokaal) en een CO_2 opnemer in elk lokaal. De docent kan zelf de temperatuur regelen en afhankelijk van de hoeveelheid CO_2 wordt lucht afgezogen en weer verse lucht toegevoegd. Wat we afzuigen blazen we in de verkeersruimten en -gangen zodat die verwarmd of in de zomer gekoeld worden. Gelet op de vele natte jassen buiten de lokalen is dat een prettige oplossing en dat betekent dat er ook op de leerpleinen een goed werkklimaat is. Dan heb je een concept wat schuurt tegen energieneutraal aan. Ook voorziet het concept in het modulair plaatsen van PV-panelen.” Henk knikt: “Het klimaat in de nieuwbouw is zeker beter dan in het bestaande deel inclusief de eerdere uitbreidingen. En onze visie op het onderwijs kunnen we in deze units goed vertalen. Wij werken als Jenaplanschool met verschillende werkvormen naast de instructie in lokalen, waardoor leerlingen ook zelfstandig of onder begeleiding werken. Het voordeel is ook dat je niet op ieder moment een leerkracht voor 25 kinderen nodig hebt. Ik wil leerlingen anders kunnen groeperen met individuele en groepsopdrachten, waardoor een vrije leerkracht kan helpen met verschillende activiteiten. Daarom werken we met schuifwanden en tussenlokalen die je open kunt zetten waardoor je grote ruimten creëert. Op vrijdagmiddag staan alle ruimten open en zwerven de groepen twee, drie, vier en vijf door elkaar en zijn met verschillende activiteiten bezig. Dan coördineert een team van zes leerkrachten de goede aandacht en de verschillende activiteiten.”

ONDER ARCHITECTUUR

Hidde: “De aanbouw is onder architectuur van Peter van Swieten ontworpen, waarbij we de primaire kleuren rood, blauw en geel uit het hoofdgebouw terug hebben laten komen. De gemeente heeft deze units gekocht, waardoor er meer mogelijkheden waren om de gevelafwerking op maat te maken. Zo bestaat de wand uit minerale steenstrips op een extra isolatieschil van 60 mm. De steenstrips zijn afgewisseld met kleurige panelen stenicolor. Het fraaie houten frame van verduurzaamd vuren hout beschermt tegen het spelen op het kunstgrasveld. Alle installaties en filters zijn via roosters vanaf buiten bereikbaar, waardoor tijdens schooltijd niemand van eventuele onderhoudswerkzaamheden last heeft.” Henk ten slotte: “Dit snelle bouwproces biedt zeker voordelen boven een traditioneel proces dat duurder is en meer tijd kost. Het is een ontwikkeling naar een soort legolisering, waarbij je gebouwen 3D kunt ontwerpen. Dat biedt enorme mogelijkheden en ik zou graag nog eens mijn eigen ideale school willen laten ontwerpen en bouwen.”

► Kijk voor meer informatie op scholenvanbuko.nl.